

Sekretariatet
Daniel Nilsson
Tfn: 063-14 75 71
E-post: daniel.l.nilsson@regionjh.se

2024-04-16

HSN/720/2024

Hälso- och sjukvårdsnämndens förklaring avseende revisionsberättelsen

Regionens revisorer har överlämnat sin revisionsberättelse till regionfullmäktiges presidium. Revisorernas samlade bedömning riktar en anmärkning mot hälso- och sjukvårdsnämnden och tillstyrker att regionfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för nämnden för 2023.

Revisorernas bedömning är att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. Trots att nämnden redan inledningsvis av året fått prognoser om stora budgetavvikelser har nämnden först i oktober bett regionfullmäktige att ta ställning till uppdrag och budget.

Revisorerna bedömer att nämnden delvis bedrivit ett tillfredsställande systematiskt arbete med den interna kontrollen. De fördjupade granskningar som har genomförts visade på brister i den interna kontrollen. Nämnden redovisar en låg måluppfyllelse. Nämnden redovisade ett underskott på -689 mkr och har beslutat om kostnadsminskande åtgärder som visat sig otillräckliga. Första prognos för 2024 visar på fortsatta ekonomiska utmaningar med en negativ budgetavvikelse på -300 mkr. Nämnden har fortsatta svårigheter att rekrytera vårdpersonal till vakanta tjänster. Kostnaden för inhyrning av läkare och sjuksköterskor och övriga från bemanningsföretag har ökat från 205 till 369 mkr. Produktionen har under året ökat vilket medfört bättre tillgänglighet men vårdgarantin uppnås fortfarande inte, framför allt inom specialistsjukvården.

Med anledning av att regionens revisorer riktar anmärkning mot hälso- och sjukvårdsnämnden ska nämndens ledamöter och ersättare som tjänstgjort under 2023 ges möjlighet enligt 5:e kap 32 § Kommunallagen lämna en förklaring till regionfullmäktiges presidium. Svaret ska vara fullmäktiges presidium tillhanda senast den 18 april 2024, kl. 17.00.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förklaring

Hälso- och sjukvårdsnämnden har tagit del av revisorernas synpunkter och delar revisorernas uppfattning om att Region Jämtland Härjedalen befinner sig i ett mycket allvarligt ekonomiskt läge och att ytterligare åtgärder behövs för att nå en ekonomi i balans. 2023 var ett turbulent år, både i Sverige och i omvärlden. Detta har bidragit till en hög inflation, höjda räntekostnader men också stigande priser på bland annat läkemedel. Till

detta kommer också ett ökat fokus på säkerhet och krav på robusthet. 2023 blev således ett tufft år för i princip samtliga av landets regioner.

Verksamhetens resultat för regionerna blev negativt och uppgick till -4,3 miljarder kronor år 2023, vilket innebär en minskning med 28,2 miljarder jämfört med året innan. Det är första gången sedan år 2003 som regionerna sammantaget visar ett negativt resultat för verksamheten. År 2023 var verksamhetens resultat negativt inom 15 av 21 regioner.

Trots att de finansiella intäkterna fyrdubblades och uppgick till 11,6 miljarder blev finansnettot negativt, eftersom de finansiella kostnaderna ökade till totalt 19,1 miljarder kronor. Det ledde till att även årets resultat blev negativt och slutade på -11,8 miljarder kronor för regionerna sammantaget. Totalt redovisade 17 regioner ett negativt årsresultat 2023.¹

2023 inleddes den nuvarande mandatperioden och tillika det första ”normala” året efter covid-pandemin som startade i början av år 2020. Hälso- och sjukvården stod vid inledningen av 2023 inför ett läge där mycket av den elektiva vården hade tvingats nedprioriterats med ökade köer och lägre tillgänglighet som följd. En rad olyckliga politiska beslut hade också fattats av den dåvarande politiska ledningen vilket inverkat negativt på arbetsmiljön för hälso- och sjukvårdens medarbetare med många uppsägningar som följd. Något som den nuvarande majoriteten arbetat hårt med att komma tillrätta med och glädjande visar interna mätningar att vi är på rätt väg med en positiv trend vilket också innebär att vi nu kunnat anställa fler medarbetare inom vården och ser ett trendbrott i behovet av hyrbemanning.

Under 2022 genomförde IVO en granskning av patientsäkerheten med särskilt fokus på vårdplatser och bemanning vid samtliga regioner i Sverige. Granskningen visade att samtliga regioner hade stora brister gällande patientsäkerhet vilket varit en stor utmaning för hälso- och sjukvården i Jämtland Härjedalen och som bidragit till omfattande arbete med att implementera åtgärder för att förstärka patientsäkerheten. Under hösten 2023 beslutade IVO att inte gå vidare med ärendet för Region Jämtland Härjedalen.

Ekonomi

Som revisorerna också påpekar har hälso- och sjukvårdsnämnden vid sina sammanträden behandlat flertalet ärenden som rör ekonomi i balans och resultatförbättrande åtgärder. Redan vid nämndens sammanträde i februari 2023 fattades beslut om att ge regiondirektören i uppdrag att återkomma till nämnden med åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Även liknande åtgärder beslutades om vid månadsrapporten i mars samt i tertialbokslutet i april. Parallellt t med detta har ärenden om resultatförbättrande åtgärder redovisats vid separat ärende (HSN/570/2023). I samband med delårsrapporten per augusti beslutade nämnden att låta regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige tillskjuta ytterligare medel eller låta nämnden gå med underskott. Det beslutades även att utse en politisk arbetsgrupp med uppdrag att föra dialog med verksamheten i arbetet med att nå en ekonomi i balans. Arbetsgruppen hade sitt första möte i december 2023. Utöver ovan

---

¹ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/offentlig-ekonomi/finanser-for-den-kommunala-sektorn/rakenskapssammandrag-for-kommuner-och-regioner/pong/statistiknyhet/kommunernas-och-regionernas-preliminara-bokslut-for-2023/>

nämnda beslut har nämndens ordförande under 2023 varit inbjuden till Regionstyrelsen för dialog utifrån den försämrade ekonomin och även regelbundet rapporterat ekonomiskt resultat och pågående utvecklingsarbeten och prioriterade områden inom hälso- och sjukvården vid regionfullmäktiges sammanträden.

Intern kontroll

Arbetet med den interna kontrollen behöver fortsatt stärkas, vilket framgår i de granskningar som revisorerna genomfört under 2023. Nämnden kan dock konstatera att det pågår utvecklingsarbeten inom samtliga områden där granskningar genomförts. Nämnden kommer från och med 2024 att göra en samlad bedömning om den interna kontrollen ändamålsenlighet i sitt årsbokslut.

Verksamhet

Under 2023 har arbete pågått för att förkorta väntan på vård och i siffrorna i årsbokslutet konstateras att mer vård producerats än under 2022. Exempelvis har antalet läkarbesök och sjukvårdande behandling ökat med över 6% jämfört med året innan och antalet operationer i egen regi ökat med över 8%. Även efterfrågan på akutsjukvård har ökat, vilket till exempel åskådliggörs av drygt 4% fler besök på akutmottagningen.

Inom slutenvården har fler vårdplatser hållits öppna än tidigare, vilket utgör viktiga steg på vägen mot att nå upp till Socialstyrelsens riktvärde om antalet disponibla vårdplatser vid Östersund sjukhus. Då antalet vårdtillfällen minskat något och antalet vård dagar bara marginellt ökat innebär detta sammantaget att den genomsnittliga beläggningsgraden minskar och därmed så sakta närmar sig Socialstyrelsens riktvärde om beläggningsgrad, vilket bidrar till ökad patientsäkerhet och förbättrad arbetsmiljö inom slutenvården.

Region Jämtland Härjedalen har under flera år haft låg uppfyllnadsgrad av vårdgarantin. Så som denna mäts dröjer det innan satsningar på tillgängligheten syns, men de kökörtande insatser som genomförts visar nu att de haft effekt. Genom att produktionen ökat visar sig nu förbättrade utfall av framförallt vårdgarantin till förstabesök och operation/åtgärd. För patienterna innebär detta att snittväntetiderna till flera behandlingar under 2023 har minskat kraftigt. Exempelvis har snittväntetiden till utprovning av hörapparater minskat från ungefär två till ett år och snittväntetiden till knäoperation minskat från knappt ett år till mindre än fem månader. För en del av produktionsökningen har inhyrd bemanning anlåtats och vård köpts från andra vårdgivare.

Tillsammans med ökningen av antalet anställda har detta varit helt nödvändiga, men tyvärr kostsamma, insatser för att omhänderta den uppskjutna vården och säkerställa länsinvånarnas tillgång till vård och säkra möjligheterna till en bättre hälsa.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Katarina Nyberg Finn (S)
Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande